

Coalitieakkoord 2018-2022

**'Rheden
geeft
Energie'**

Voorwoord

Het coalitieakkoord voor de periode 2018-2022 heeft de titel 'Rheden geeft Energie' meegekregen. Dit akkoord geeft richting aan onze koers voor de komende vier jaar. Een koers die energie vraagt van de gemeente om opgaven aan te pakken op gebieden als werk, duurzaamheid, wonen en jeugd.

Belangrijke onderwerpen voor ons zijn:

- Samen met ondernemers en onderwijsinstellingen meer inwoners aan het werk krijgen
- Een gezonde en duurzame leefomgeving in onze gemeente via een noodzakelijke en betaalbare energieomslag
- Het realiseren van nieuwe woningen waardoor de doorstroom op de woningmarkt op gang komt en
- Meer kansen voor onze jeugd om een goede levensstart te maken.

Het naar ieders vermogen goed kunnen leven, wonen en werken in Rheden staat voor ons voorop. Tweedeling in de lokale samenleving willen we voorkomen en waar mogelijk tegengaan.

Wij gaan de komende periode graag aan de slag, maar niet alleen. Wij roepen inwoners, verenigingen en ondernemers op om ook hun energie te steken in eigen en onze plannen en de uitvoering die we eraan geven. Meedoen is ons credo.

De stem van de inwoner telt niet alleen op de verkiezingsdagen, maar ook op alle andere dagen. Bij het opstellen van dit akkoord hebben wij onze inwoners om input gevraagd en ook de niet-formerende partijen zijn gehoord. Dat heeft veel opgeleverd en moedigt ons aan dit door te zetten.

Onze keuze om te werken met de universele doelen van de VN (Global Goals) brengt ons verder in de samenwerking met onze partners en ondersteunt onze medewerkers op weg richting de netwerkorganisatie.

De komende periode vraagt veel van ons en onze inwoners. We zullen keuzes maken en verantwoordelijkheid nemen. Wij streven daarbij steeds naar een zo breed mogelijk draagvlak. Het voorliggend coalitieakkoord geeft ons een goede start.

Gemeente Rheden, 9 mei 2018

VVD
Yola Hopmans

CDA
Bert de Lange

PvdA
Gea Hofstede

D66
Dorus Klomberg

ChristenUnie
Hendri Witteveen

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	4
Hoofdstuk 1 <i>Economische ontwikkeling, Onderwijs en Ruimtelijke Ordening</i>	6
Hoofdstuk 2 <i>Duurzaamheid, Milieu, Bedrijfsvoering & Financiën</i>	12
Hoofdstuk 3 <i>Welzijn, Volksgezondheid en Wonen</i>	17
Hoofdstuk 4 <i>Jeugd, Sport, Cultuur (erfgoed), Mobiliteit en Infra, Dienstverlening</i>	22
Hoofdstuk 5 <i>Gelijke behandeling, veiligheid en partnerschap</i>	27
Financiële bijlage coalitieakkoord 2018-2022	30

Samenvatting coalitieakkoord 2018-2022

“Rheden geeft energie”

De gemeente Rheden is bevoorrecht. In de zeven dorpen van Rheden is enorm veel kennis en kunde voorhanden, die mensen ter beschikking stellen aan de lokale samenlevingen van Velp, Rheden, De Steeg, Ellecom, Dieren, Laag-Soeren en Spankeren. Duizenden inwoners zetten zich wekelijks, soms dagelijks, in voor hun burens, hun vereniging, hun wijk en dorp of anderszins. Samen maken zij de Rhedense samenleving mooier en beter. Zij zijn de energie van Rheden!

Dit uitgangspunt is de basis voor de vergaande ambities van deze nieuwe coalitie. Ambities die we uitspreken en die ten goede komen aan de inwoners van de gemeente Rheden.

Samen met onze bijna 44.000 inwoners bereiken de gemeenteraad, het college van B&W en het ambtelijk apparaat zoveel meer. Wat een slagkracht levert dat op! We bundelen en richten deze gezamenlijke energie om Rheden beter te maken. Sterker, mooier en duurzamer. De komende jaren vragen meerdere opgaven onze aandacht. Daarbij hebben we de energie van onze inwoners, ondernemers, (onderwijs)instellingen en overige partners hard nodig. We noemen dat: *de energie van partnerschap*.

Voor de periode 2018-2022 zien wij als belangrijkste vier opgaven:

Werk

In de gemeente Rheden staan teveel mensen aan de zijlijn. En dat is niet wat we hen gunnen. Meedoen aan de samenleving is van groot belang voor ieders levensgeluk en eigenwaarde. Om die reden schenken we de komende jaren extra aandacht aan werkgelegenheid en aan banen voor onze inwoners. We vragen ondernemers en onderwijs hierbij te helpen en een steentje bij te dragen. En uiteraard vragen we inzet van de mensen zelf, zodat zij via werk weer onderdeel worden van de lokale samenleving. Ons motto daarbij is: *werk geeft energie*.

Duurzaamheid

De overstap van fossiele brandstoffen naar duurzame energie raakt in een stroomversnelling. Het straatbeeld is veranderd en we zijn gewend aan led verlichting, elektrische auto's, zonnepanelen op daken en aan het idee van een Nederland zonder gas. We gaan door op de bestaande lijn en voegen nieuwe en aanvullende acties toe. Wij zetten in op een CO₂ neutrale samenleving in 2040 via bewustwording over het minimaliseren van het energieverbruik en middels het bijdragen aan de productie van schone energie. We verduurzamen de gebouwen van de gemeente en zetten in op alternatieve warmtebronnen om het nieuwe zwembad te verwarmen. Dit doen we samen met inwoners, verenigingen, instellingen, ondernemers en de regio. Onder het motto: *energie moet duurzaam*.

Wonen

Het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad, zowel in bezit van eigenaar-bewoners, woningbouwcorporatie en particuliere verhuurders is een grote opgave voor de komende jaren. We gaan er met onze partners en inwoners mee aan de slag om te zorgen dat elke inwoner in de toekomst in een duurzame woning kan wonen. Ook het bevorderen van doorstroming op de woningmarkt verdient aandacht; waar het kan helpt en ondersteunt de gemeente. In onze regio mogen weer meer huizen worden gebouwd. De kansen die dit biedt, benutten we optimaal. Daarnaast zetten we in op meer seniorenwoningen. Dit geldt voor nieuwbouw maar ook voor het aanpassen van bestaande woningen. Tot slot verruimen we de mogelijkheden voor het plaatsen van mantelzorgwoningen. Het credo hierbij is: *energie steken in de woningvoorraad*.

Jeugd

De jeugd heeft de toekomst. Wij streven naar een gemeenschap waarin voor jeugd voorwaarden aanwezig zijn zich te ontwikkelen en te ontplooiën. Alle kinderen hebben ambitie en talenten en die ondersteunen wij bij cultuur, sport en andere activiteiten. De jeugdzorg binnen de gemeente moet op maat zijn voor alle groepen. Vroeg-signalering van ongewenst gedrag en zorgbehoeften in het onderwijs en andere vindplaatsen zijn van groot belang, zodat interventies met enkelvoudige zorg vroegtijdig mogelijk zijn. Dit voorkomt de inzet van onnodig intensieve zorg. Het netwerk rond het kind of de jongere moet daarvoor vroegtijdig en maximaal worden benut. Ons devies hierbij is: *jeugd is de energie van de toekomst.*

En verder...

Er zijn tal van andere opgaven die de komende jaren onze aandacht en energie vragen. Zonder uitputtend te zijn, noemen we er in deze samenvatting van het coalitieakkoord een aantal:

- Wij stellen inwoners van Rheden die financieel kwetsbaar zijn in staat mee te doen als zij zelf, of binnen hun omgeving, onvoldoende mogelijkheden vinden deel te nemen aan de samenleving.
- We zetten extra in op het bestrijden van kinderarmoede en op het ondersteunen van mensen met schulden.
- Wij zetten in op waarderingsactiviteiten, zoals de bloemetjesactie en de dag van de mantelzorger. We onderzoeken hoe we mantelzorgers nog beter kunnen ondersteunen en op welke manier zij zich het meest gewaardeerd voelen.
- We maken Rheden veiliger en zien de volgende speerpunten: communicatie, aanpak ondermijning, veilige bedrijventerreinen en aanpak personen met verward gedrag.
- We versterken en promoten de natuurcorridor IJssel-Veluwe en besteden aandacht aan zowel de versterking van de economie als het behoud van de aantrekkelijkheid van natuur en landschap.
- Wij geven de fiets letterlijk en figuurlijk voorrang, onder meer door de waarborging van een goede fietsinfrastructuur. Rheden is qua natuur en landschap een zeer aantrekkelijk fietsgebied.
- Wij zetten in op een gezonde financiële huishouding en een evenwichtige financiële situatie. Uitgangspunt is ook dat lokale belastingen en heffingen voor de inwoner niet meer stijgen dan de jaarlijkse inflatie.
- Wij verbeteren onze dienstverlening door inzet op gebiedsgericht werken en een laagdrempelige toegankelijkheid van de gemeente, en
- Wij zetten in op samenwerking om onze doelen te bereiken. We zijn voorstander van samenwerkingsverbanden op lokaal, regionaal, landelijk en mondiaal niveau. Om die reden omarmen wij de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (Global Goals). Deze vormen de verbindende schakel in ons coalitieakkoord en de samenwerking die we zoeken met gemeenten dichtbij en ver weg en met partners die met ons aan dezelfde doelen willen werken. Dat noemen we: elkaars energie benutten!

Tot slot: Wij richten onze energie de komende vier jaar op realisatie van deze opgaven. Want Rheden geeft ons energie en wij geven onze energie graag aan onze inwoners, ondernemers, (onderwijs)instellingen en andere partners van de gemeente Rheden!

HOOFDSTUK 1

Economische ontwikkeling, Onderwijs en Ruimtelijke Ordening

Portefeuille: economische zaken, werkgelegenheid en re-integratie, onderwijs, ruimtelijke ordening (inclusief vergunningverlening en toezicht), grondbeleid, Triple Helix, recreatie en toerisme, project interne huisvesting

Portefeuillehouder: wethouder Ronald Haverkamp

WERK EN RE-INTEGRATIE

De opgave

De gemeente Rheden streeft naar goed en voldoende werk voor de inwoners en iedereen in Rheden heeft een kans om mee te doen.

Onze doelen

1. Samen met ondernemers in onze gemeente kansen op werk vergroten door het bieden van individueel maatwerk
2. Het realiseren van duurzame (blijvende) uitstroom uit de bijstand
3. Het geven van aandacht aan onze cliënten via preventie en nazorg
4. Het realiseren van passend werk door het aangaan van lokale samenwerkingen
5. Inwoners die niet in staat zijn (voorlopig) te werken, kansen bieden om op een andere wijze actief te zijn in de lokale gemeenschap.
6. Experimenteren binnen de participatiewet.

Wat gaan wij doen?

1. Individueel maatwerk: wij maken een analyse van het bijstandsbestand op individueel niveau. Zodoende wordt een match mogelijk tussen de vraag van de (lokale) werkgever en het aanbod van de (kandidaat) werkzoekende. Maatwerk betekent ook dat iedere werkzoekende een vast aanspreekpunt heeft binnen de gemeente. De ondersteuning die we bieden is passend bij de cliënt. Als regulier werk (met extra inzet van instrumenten) niet haalbaar blijkt, is tijdelijke vrijstelling van arbeid mogelijk, uiteraard binnen de bestaande wet- en regelgeving.
2. Realiseren duurzame uitstroom: op basis van de analyse van het bijstandsbestand (1) bepalen wij een realistische en ambitieuze doelstelling op de uitstroom. Bij succesvolle uitstroom zetten we de vrijgevallende BUIG-middelen in voor re-integratie van de groep met een middellange afstand tot de arbeidsmarkt. We realiseren duurzame plaatsingen door mensen in staat te stellen scholing te volgen, passend bij de behoefte van werkgevers. Bij de overgang van bijstand naar werk is sprake van een intensieve begeleiding. Ook na plaatsing houden we de vinger aan de pols en verlenen actief nazorg gedurende een periode van maximaal 6 maanden. De behoeften van zowel werkgever als inwoner staan voorop! Succesvolle plaatsingen evalueren en vieren we. We werken samen met ondernemers en onderwijs (Triple Helix) en in projecten. Werk en re-integratie naar werk heeft een hoge prioriteit. Graag zien we dat er in college- en raadsdossiers zichtbaar is ingezet op de maximale bijdrage van de gemeente op deze gebieden. Bijvoorbeeld door hier in de formats voor dossiers nadrukkelijk de aandacht op te vestigen via vaste paragrafen 'Werk en Re-integratie'.
3. Aandacht voor preventie en nazorg: Wij houden onze cliënten in beeld, ook bij een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Minimaal eenmaal per jaar vindt er een gesprek plaats met de betrokkene om voortgang van de activering te bespreken. Preventieve, integrale aandacht voorkomt problemen op het gebied van schulden en gezondheid. Naast de ontwikkelingen vanuit Triple Helix en VeluweZOOm, onderzoeken we de mogelijkheden voor zogenoemde Social Impact Bonds voor de financiering. Daarnaast zoeken we de samenwerking met het

UWV om te voorkomen dat mensen in de bijstand terecht komen. Hiervoor hanteren we een periode van 3 tot 6 maanden.

4. Lokale samenwerkingen: een accountmanager van de gemeente onderhoudt actief de relatie met lokale ondernemers en zoekt met hen naar passend (te maken) werk. Bijvoorbeeld via functiecreatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook in de gemeentelijke organisatie onderzoeken we mogelijkheden voor functiecreatie. Verder zetten we in op samenwerking met het onderwijs om opleidingstrajecten voor bijstandsgerechtigden zo in te richten dat deze passend zijn voor de beoogde werkplek (Sociaal Lokaal). De gemeente Rheden als werkgever biedt (tijdelijke) arbeidsplaatsen aan lokale werkzoekenden. Ons HRM beleid wordt hiervoor ingericht. Hierbij krijgen deelnemers de kans zich te ontwikkelen in combinatie met onderwijs.
5. Overige activering: Naast de mogelijkheden voor activering naar betaald werk, onderzoeken we welke mogelijkheden er zijn voor inwoners die tijdelijk niet kunnen werken. Hierbij denken wij aan vrijwilligerswerk, dagbesteding, beschut werk of andere vormen van niet-betaald werk.
6. We gaan op zoek naar experimenten binnen de Participatiewet, die de uitstroom naar betaald werk bevorderen. We continueren de eind 2017 opgezette pilot 'Ontwerp je eigen traject' waarbij uitkeringsgerechtigden eenmalig een budget ontvangen van 5000 euro. Hiermee kunnen zij een eigen traject opzetten met als doel duurzame uitstroom naar betaald werk. Voor dit experiment wordt eind 2018 een tussenevaluatie gehouden.

ECONOMISCH KLIMAAT EN GROEI

De opgave

De gemeente Rheden bevordert de lokale werkgelegenheid en draagt bij aan een gezonde lokale economie.

Onze doelen

1. Een gezond vestigingsklimaat voor nieuwe en bestaande ondernemers
2. Ondernemers worden (en voelen zich) gewaardeerd in de gemeente Rheden
3. Het bieden van eigentijdse winkelcentra aan de inwoners
4. Economische zaken ondersteunt de doelstellingen van de onderdelen werk, re-integratie en onderwijs.

Wat gaan wij doen?

1. Ondernemers zijn welkom: We zetten in op uitbreiding van het 'thuisondernemen' en ondersteunen ambitieuze startups (ook in huisvesting). Er komen meer (juridische) mogelijkheden aan huis te werken (ook ambachten), met daarbij ook aandacht voor de belangen van omwonenden. Een punt van aandacht is dat er goede (internet) verbindingen beschikbaar zijn in de gehele gemeente (ook de kleine kernen en het buitengebied). We gaan hiermee aan de slag via de regionale portefeuille. Daarnaast is lokaal aanbesteden van belang (< 50.000 euro) om lokale ondernemers een kans te bieden mee te doen. Hiervoor passen we het aanbestedingsbeleid aan. Prijs, kwaliteit en circulariteit blijven leidend. Wij voeren de bestaande 'economische visie' uit 2016 met bijbehorend uitvoeringsprogramma deze periode uit.
2. Wij waarderen ondernemers en nemen hen serieus: accountmanager(s) van de gemeente onderhouden actief de relatie met de lokale ondernemers, staan open voor vragen van ondernemers, zijn oplossingsgericht. In relatie tot economische groei(plannen) is de grondhouding: 'ja, en'. Op verzoek van ondernemers breiden wij Bedrijveninvesteringszones (BIZ) verder uit.
3. Eigentijdse winkelcentra: we schenken aandacht aan toekomstbestendige winkelcentra: klaar voor de toekomst en concurrerend met omliggende gemeenten. We houden ten minste de huidige winkelcentra en voorzieningen in stand. We geven aandacht aan het herinrichten van de Hoofdstraat in Velp (met belang van voetgangers en fietsers voorop); het project Zuidflank Rheden (in relatie tot de winkelveorzieningen Groenestraat/Schoolstraat); laatste fase Calluna

inclusief Wilhelminaweg/Spoorstraat. Leegstand vraagt aandacht van de gemeente: we maken hiervoor beleid ten faveure van de uitstraling van de winkelcentra.

4. Een verdere integrale benadering van het onderdeel economische zaken met de onderdelen werk en re-integratie en onderwijs vraagt om een bredere inzet van de bedrijfscontactfunctionaris en de bestuurder. Wij geven de organisatie opdracht mee te bewegen met deze andere benadering.
5. Wij denken dat het verplaatsen van zowel de markt als de kermis naar het Oranjeplein in Velp profijtelijk is voor zowel ondernemers als inwoners. Om die reden starten wij hiervoor een onderzoek met betrokkenen.

CIRCULAIRE ECONOMIE

De opgave

De gemeente Rheden draagt bij aan de landelijke ambitie om in 2050 een circulaire economie te hebben.

Onze doelen

1. Circulaire economie is het uitgangspunt voor al het handelen van de gemeente, hierbij kan met gepaste motivatie worden afgeweken.
2. Ons economisch beleid is gericht op het verduurzamen van ondernemerschap in de gemeente.

Wat gaan wij doen?

- Aanpassen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- In planvorming is slim ontwerpen (minder primaire grondstoffen), bewust gebruik (producten gaan langer mee) en meer en beter hergebruik het uitgangspunt;
- Stimulering van een deeleconomie – niet bezitten maar delen en collectief consumeren - waarbij de gemeente het goede voorbeeld geeft (ook als werkgever);
- Ondernemers betrekken bij circulaire economie (faciliteren kennisgroep/platform)
- Andere manier van kostentoe rekening toepassen, zoals andere afschrijvingsvormen, total cost of ownership, etcetera, waardoor het op langere termijn kostenneutraal is.
- Wij zorgen dat bestaande kaders niet belemmeren en stimuleren de circulaire economie door buiten bestaande kaders te denken en handelen.

ONDERWIJS

De opgave

De gemeente Rheden stelt iedereen in staat te leren, te studeren en zich te scholen en benutten zodoende ieders potentieel waardoor de kans op ongelijkheid en kennistweedeling vermindert.

Onze doelen

1. Goede aansluiting realiseren tussen onderwijs en arbeidsmarkt
2. Duurzame en passende huisvesting voor onze scholen
3. Samenwerken met scholen om schooluitval tegen te gaan en jongerenproblematiek te voorkomen en bestrijden
4. Optimaliseren van de Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)
5. Het voorkomen en terugdringen van laaggeletterdheid
6. Meer samenhang en afstemming creëren tussen gemeente en onderwijsinstellingen binnen Passend Onderwijs, zodat elke leerling die extra begeleiding nodig heeft deze ook krijgt en schooluitval wordt voorkomen.

Wat gaan wij doen?

1. Goede aansluiting onderwijs en werk: wij zetten ons in om, in samenwerking met het bedrijfsleven, zoveel mogelijk stageplaatsen te creëren. Daarnaast onderzoeken wij met onze

partners de mogelijkheid om een vakschool te stichten (concept 'technische school') om mensen op te leiden voor technische beroepen. Eventueel in samenwerking met onze regionale partners. Ook investeren wij in de aansluiting met het bedrijfsleven om de opleidingen (nog) meer te laten aansluiten bij de vraag van de ondernemingen. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden migranten op het goede niveau te laten instromen. Onderwijs helpt bij het omscholen van inwoners met een bijstandsuitkering.

2. Onderwijshuisvesting: wij zetten ons in voor goede onderwijshuisvesting en actualiseren het Integrale Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) op basis van leerlingenaantallen en duurzaamheid. Het verduurzamen van de onderwijshuisvesting is een speerpunt. Wij zien kansen om de school als ontmoetingsplek in dorp of wijk beter te positioneren en ook 's avonds en in het weekend het schoolgebouw optimaal te benutten. Het uitgangspunt blijft dat elk dorp in de gemeente Rheden een basisonderwijsvoorziening heeft, mits er voldoende kinderen zijn. Indien niet, is busvervoer naar andere dorpen een optie.
3. Samenwerking met scholen: vanuit onze expertise op onderwerpen als radicalisering, huiselijk geweld, loverboys, etcetera zoeken wij de samenwerking met onze onderwijspartners. Daarnaast willen we het aantal schoolverlaters verder terugdringen door samen te werken met onderwijsinstellingen in de regio en naburige gemeenten. Hiervoor zien wij ook een rol voor de jongerencoaches. Verder onderzoeken we de mogelijkheden voor maatschappelijke stages. Andere thema's die aandacht verdienen zijn: leerlingenvervoer, schoolzwemmen (i.r.t. nieuw binnenzwembad) handhaven inzet gemeentelijke logopedie en proeftuinen aanbieden voor innovatieve ideeën. Ook zoeken we naar relevante signalen over een vermoeden van laaggeletterdheid.
4. Vooruitlopend op het vaststellen van een nieuw Peuter- en VVE-beleidsplan in 2019 onderzoeken wij hoe de VVE verder te optimaliseren. Hierbij betrekken wij ook de uitkomsten van de evaluatie van het peuterbeleidsplan 2016-2018.
5. Het terugdringen en voorkomen van laaggeletterdheid is een belangrijk onderwerp vanuit het perspectief van kunnen deelnemen aan de samenleving: om werk te vinden en te houden, om betrokken te zijn bij de maatschappij en om kinderen te helpen de weg te vinden in het onderwijs.
6. Passend Onderwijs: Wij zetten ons in voor verbetering van de uitvoering van het Passend Onderwijs. Wij verbeteren de onderlinge samenhang waar nodig en benutten deze bij de uitvoering van zorg, ondersteuning, jeugd en werk. Primair en voortgezet onderwijs werken samen met wijkteams. Hiermee zorgt de gemeente voor een goede verbinding tussen ouders, scholen, Jeugdgezondheidszorg en het Schoolmaatschappelijk werk.

RECREATIE & TOERISME

De opgave

De gemeente Rheden biedt aan haar inwoners en bezoekers voldoende recreatieve mogelijkheden en aan de lokale ondernemers maximale kansen om inkomsten te genereren. Het vraagstuk 'hoe om te gaan met de toenemende drukte van bezoekers en de erbij horende verkeersstromen in Nationaal Park Veluwezoom' speelt hierbij een bepalende rol.

Onze doelen

1. Waar mogelijk maken wij bestaande locaties geschikt voor recreatie
2. Een betere verbinding tussen de IJssel en De Posbank als economische kans voor de ondernemers van het dorp Rheden.
3. Het ecologisch verantwoord gebruik van de prachtige natuurgebieden gaat hand-in-hand met recreatie en toerisme.
4. Het faciliteren van initiatiefnemers en waar nodig stimuleren van nieuwe recreatieve en innovatieve evenementen.
5. Het onderzoeken van de drukte en het gevoel van onveiligheid rond De Posbank.
6. Verbeteren van de bereikbaarheid vanuit de zuidkant van de gemeente Rheden.

Wat gaan wij doen?

1. Wij onderzoeken welke locaties in de gemeente geschikt zijn te maken voor recreatie en toerisme. Wij steunen initiatieven als het aantrekkelijker maken van het Apeldoorns- en het Dierens kanaal.
2. De IJssel en De Posbank zijn twee publiekstrekkingen in Rheden. De verbinding tussen dit natuurschoon kan beter. Wij zetten ons daarom in voor verbetering van de entrees van het dorp Rheden. Goede fietsverbindingen zijn onderdeel van recreatief beleid.
3. De mooie natuur in onze gemeente trekt jaarlijks veel bezoek. Om de natuur in optimale conditie te houden, komen er geen extra parkeerplaatsen bij De Posbank en treden wij handhavend op tegen vervuiling. Wij gaan het gesprek aan met inwoners om tot passend beleid te komen. Ook in relatie tot gebiedspromotie.
4. Wij faciliteren initiatiefnemers van recreatieve, innovatieve evenementen en stimuleren dit waar nodig.
5. We onderzoeken met onze partners (inwoners, ondernemers) of het gevoel van veiligheid verder vergroot kan worden. Bijvoorbeeld door betere spreiding van bezoekersstromen naar nieuwe toeristische trekpleisters (museum). Daarnaast onderzoeken we of een mogelijke naamswijziging van het treinstation Rheden (in station Rheden-Posbank) stimulerend werkt voor het gebruik van het openbaar vervoer bij een bezoek aan De Posbank.
6. We onderzoeken een verbeterde verbinding tussen Rheden en Lathum.

GEBIEDSONTWIKKELING (RO)

De opgave

We werken aan het behoud en de vergroting van de kwaliteit van de kernen en het buitengebied van onze gemeente. We werken samen met inwoners, organisaties en bedrijven aan de voorwaarden voor een aantrekkelijke, gezonde omgeving waarbij we de historische karakteristieken van de dorpen en het landschap koesteren. In deze omgeving voelen inwoners en bezoekers zich thuis.

Onze doelen

1. Uitvoering geven aan de structuurvisies in samenwerking met onze partners
2. Continueren van het strategisch grondbeleid om onze beleidsdoelen te realiseren
3. Het vereenvoudigen en bundelen van de regels voor ruimtelijke projecten in de Omgevingswet.

Wat gaan wij doen?

1. Onder de noemer 'mijn dorp van morgen' werken we aan nieuwe structuurvisies voor alle dorpen. Voor de visies nemen we de vraagstukken uit de samenleving en de kernkwaliteiten van het dorp als uitgangspunt. Dit jaar ronden we de visie voor het dorp Dieren af. Dieren is het zevende en laatste dorp waarvoor een structuurvisie wordt opgesteld. Daarmee ligt de nadruk de volgende jaren op de uitvoering van de, met bewoners, organisaties en bedrijven, opgestelde visies. Ook de uitvoering pakken we samen met onze partners op.
2. We continueren het strategisch grondbeleid waarbij we sturen op gewenste ontwikkelingen en zaken die niet door de markt worden opgepakt. Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich, maar dient primair het realiseren van onze beleidsdoelen. We begeleiden daarom verschillende gebiedsontwikkelingsprojecten op grond die nu nog bij de gemeente in eigendom is, zoals de nieuwbouw van Peeze, woningbouw op het voormalig Record-terrein in Velp en duurzame woningbouw aan de Imboslaan in Dieren.
3. We gaan aan de slag met de Omgevingswet en benutten de kansen die de toekomstige wet biedt. In het licht van de wet stellen we voor ons buitengebied een Omgevingsvisie op. Alle strategische doelen die betrekking hebben op de leefomgeving komen op een integrale wijze bij elkaar. Op basis van deze visie stellen we vervolgens een omgevingsplan op en bewegen we van toelatingsplanologie naar uitnodigingsplanologie. De samenleving verandert voortdurend. Inwoners en ondernemers komen steeds makkelijker zelf met initiatieven en plannen. We

willen de initiatieven in de samenleving zo actief mogelijk faciliteren waarbij versterking en behoud van de kernkwaliteiten centraal staan. Welstandsvrij bouwen is de nieuwe norm, waarbij wel onderzocht wordt welke consequenties dit heeft.

Hoofdstuk 1 beslaat de Global Goals 4, 8, 10 en 11:

- *In staat stellen te leren, te studeren en ieders potentieel te benutten (GG4)*
- *Creëren van fatsoenlijke banen en economische kansen voor iedereen (GG8)*
- *Het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk (GG10)*
- *Dorpen en steden staan centraal omdat de duurzame ontwikkeling plaatsvindt in een wereld die steeds verder verstedelijkt (GG11)*

HOOFDSTUK 2

Duurzaamheid, Milieu, Bedrijfsvoering & Financiën

Portefeuille: duurzaamheid, klimaat, schoon water, afval, milieu, handhaving, bedrijfsvoering (exclusief HRM en project interne huisvesting), financiën, vastgoed, project Traverse Dieren

Portefeuillehouder: wethouder Dorus Klomberg

DUURZAAMHEID

De opgave

Wij streven naar een duurzame toekomstbestendige samenleving. Daarvoor dienen wij de klimaatverandering te beperken.

Onze doelen

- In het verlengde van de nationale klimaatdoelen streven wij naar een CO₂ neutrale samenleving in 2040 en voor de middellange periode streven wij naar een reductie van de CO₂ emissie met 49% in 2030.
- Voor de komende periode gelden als duurzaamheidsdoelstellingen: 20% CO₂ reductie in 2020 en een duurzame energieopwekking van 16% in 2023. Waarbij in deze raadsperiode de besluitvorming gereed is met de garantie op het halen van de doelstellingen en de eerste stappen zijn gezet.

Wat gaan wij doen?

- Minimaliseren van het energieverbruik, onder andere door preventie, isolatie en energie besparende maatregelen. De gemeente bekijkt of voor minder draagkrachtige inwoners betaalbare financiering mogelijk is, bijvoorbeeld in de vorm van een duurzaamheidslening.
- De focus ligt op de verduurzaming van de woningvoorraad en het realiseren van ten minste één bestaande wijk naar een aardgasloze wijk voor 2023 (transformatie). Nieuwe woningen en gebouwen worden - voor zover juridisch mogelijk - vanaf nu al energieneutraal en aardgasloos gebouwd.
- De productie van schone, duurzame (niet-fossiele) energie: de voorgestane energietransitie is uitsluitend mogelijk met een mix van alle vormen van duurzame energie (incl. windenergie). Waar mogelijk en zinvol wordt daarbij aangesloten bij regionale of coöperatieve initiatieven zodat alle inwoners mee kunnen doen. Op lokaal niveau denken wij o.a. aan het stimuleren van het gebruik van zonnecollectoren op daarvoor geschikte gebouwen en locaties en het plaatsen van oplaadpunten. Ook hebben wij aandacht voor mogelijke gezondheidsrisico's van houtstook in openhaarden.
- Klimaatadaptatie bestaande uit maatregelen ter bestrijding wateroverlast, droogte, hittestress, en dergelijke. In dit licht streven wij onder andere naar verregaande afkoppeling van hemelwaterafvoer van het riool en naar 20% minder verharding bij het onderhoud en de herinrichting van de openbare ruimte. We doen dit zoveel mogelijk binnen bestaande budgetten en afgestemd op de doelstellingen en voorgenomen activiteiten in het "Watertakenplan Olburgen 2018-2022".
- Bewustwording en gedragsverandering door voorlichting en educatie is een belangrijk speerpunt om te komen tot een duurzame samenleving. Lokale initiatieven op wijk- en/of buurniveau en op scholen stimuleren wij. Door middel van concrete campagnes, voorbeelden en projecten brengen wij het thema dicht bij de inwoner (zoals Steenbreek, een energie-neutraal demo-huis, een regenton, energie-advies of dag van de duurzaamheid).
- Reductie van CO₂ emissie door het optimaliseren van infrastructurele voorzieningen, zoals het plaatsen van elektrische laadpalen voor zowel auto als fiets in alle dorpen.

- De weg naar een duurzame samenleving richten we in samen met inwoners, verenigingen, instellingen, ondernemers en de regio. Als gemeente nemen we bij complexe duurzaamheidsvraagstukken het voortouw om ontwikkelingen in gang te zetten. De gemeente Rheden omarmt de versnellingsopgave conform de regionale routekaart Energietransitie Arnhem-Nijmegen. We hebben daarbij oog voor de integrale maatschappelijke lasten en ondersteunen inwoners met een kleine beurs. Voorzieningen dienen laagdrempelig en betaalbaar te zijn, zonder rompslomp. Inwonerinitiatieven worden door ons gestimuleerd en waar kansrijk gefaciliteerd. We gaan actief in overleg met onze instellingen en organisaties over alternatieven zoals koude-warmte opslagsystemen. We onderzoeken, samen met relevante partijen, welke mogelijkheden er zijn om aan te sluiten op het bestaande warmtenet Arnhem-Duiven (AVR).
- In relatie tot verduurzaming heeft de gemeentelijke organisatie een voorbeeldfunctie. Duurzaamheid als leidend beginsel in het gemeentelijke beleid, met als uitgangspunt een integrale uitvoering van energietransitie en klimaataanpak. Het onderwerp energie en klimaat binnen alle beleidsterreinen dient bij te dragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed. Al in 2018 wordt aan de raad een voorstel met verschillende verduurzamingsscenario's voorgelegd. De energie-neutraal agenda heeft zich in de afgelopen periode uitgebreid met onderwerpen als aardgasloos, circulaire economie, elektrisch vervoer, waterstof en geothermie. Het huidige programma "Rhedense Klimaataanpak" wordt, mede op basis van de verkregen inzichten en de nieuwe ontwikkelingen in 2018 geactualiseerd.

AFVAL EN SCHOON WATER

De opgave

De gemeente streeft naar een gezonde, duurzame, schone en veilige leefomgeving. Wij willen de hoeveelheid afvalstoffen minimaliseren ten gunste van hergebruik. Dit moet leiden tot minder stort en verbranding en daardoor tot minder vervuiling.

Onze doelen

Op het gebied van de inzameling van afval streven we op basis van het huidige beleid naar 75% hergebruik in 2020. In 2020 zullen wij de effectiviteit van dit beleid evalueren.

Wat gaan wij doen?

- In 2018 leggen wij aan de gemeenteraad een kader voor inzake het afvalbeheer op de lange termijn. Hierbij gaan wij nader in op de spanning die bestaat tussen het gewenste maatwerk en efficiency.
- Bewustwording van inwoners en bedrijven ten aanzien van de noodzaak tot afvalreductie en hergebruik is essentieel. Wij stimuleren betrokkenheid en initiatieven van inwoners en verenigingen op wijkniveau. Inwonerinitiatieven gericht op het reduceren van afval, het effectief lokaal inzamelen en de mogelijke lokale verwerking van afval op wijk- en buurtniveau zullen wij, waar nodig, ondersteunen. Bijvoorbeeld in de vorm van expertise en advies (e.e.a. binnen de kaders van gezondheid en veiligheid).
- We werken op basis van het Bestuursakkoord Water binnen de samenwerkingsverbanden aan de (afval)waterketen. De acties in het onlangs door onze raad vastgestelde watertakenplan Olburgen voeren wij samen met partners en inwoners uit.

VASTGOED

De opgave

Het gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed is primair een middel om het beleid en de daaruit voortvloeiende activiteiten te faciliteren. Dit vastgoed dient functioneel, duurzaam en in toenemende mate circulair te zijn binnen kosten-efficiënte kaders.

Onze doelen

- Maatschappelijke, technologische en organisatorische ontwikkelingen vragen om een herbezinning op onze vastgoedvoorraad en onze huisvesting.
- De doorontwikkeling tot netwerkorganisatie en het wijkgericht werken, met maatwerk in de dienstverlening, hebben consequenties voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie.

Wat gaan wij doen?

- In de komende collegeperiode zullen wij een geactualiseerd (strategisch) meerjaren vastgoedplan opstellen. Daarnaast zullen concrete huisvestingsvraagstukken projectmatig aangepakt worden, zoals de toekomstige huisvesting van het ambtelijke apparaat. Bij nieuwbouw, verbouw en renovatie hanteren wij, en stimuleren wij bij derden, zoveel mogelijk de uitgangspunten m.b.t. duurzaam en circulair bouwen en aardgasloos en klimaatadaptatie. In de voorstellen die wij opstellen worden deze uitgangspunten expliciet in de programma's van eisen verwerkt. Het gebruik van gemeentelijke gronden in het buitengebied voor de winning van duurzame energie dient per situatie te worden beoordeeld, waarbij mogelijk agrarisch gebruik een belangrijk criterium is.
- Begin 2020 wordt het nieuwe zwembad in Velp geopend. Bij de realisatie van het nieuwe zwembad gaan wij uit van "gasloos" als een pilot binnen onze gemeente. Wij zijn bereid de daarvoor extra benodigde middelen beschikbaar te stellen.
- De komende raadsperiode ronden wij het project Traverse Dieren af. Nog een belangrijk onderdeel vormt de aanleg van de tunnel aan de Kanaalweg dat mogelijk overlast veroorzaakt. Tijdens en na het gehele project zal de verkeerssituatie nauwlettend worden gevolgd.

BEDRIJFSVOERING

De opgave

Efficiënte organisatie, aansturing en inzet van bedrijfsmiddelen

Onze doelen

Bijdrage leveren aan de realisering van de organisatiedoelen

Wat gaan wij doen?

- De organisatie van de gemeente Rheden ontwikkelt zich naar een netwerkorganisatie. Op deze manier is zij in staat de maatschappelijke vraagstukken die op haar afkomen efficiënt en adequaat te beantwoorden. Van de gemeente wordt meer samenwerking met inwoners en regio verwacht, dat samenhangend is en gericht is op het halen van de doelstellingen. De netwerkorganisatie biedt meer flexibiliteit en aanpassingsvermogen om mee te bewegen met een veranderende Rhedense samenleving en haar omgeving. Binnen de netwerkorganisatie worden twee primaire processen onderscheiden:
 - Politiek bestuurlijke proces: de organisatie geeft invulling aan het coalitieakkoord.
 - Inwonersproces: via gebiedsgericht werken, werken wij intensiever samen met en voor de inwoner. Door meer in de gebieden te werken, kan beter maatwerk plaatsvinden.
- Als raamwerk om invulling te geven aan de netwerkorganisatie kiezen we voor de Global Goals van de Verenigde Naties. Vanuit de gedachte "Think global, Act local" geven deze 17 doelen een handvat om beleid lokaal in te vullen. Dit raamwerk is dan ook de basis voor het coalitieakkoord en de komende raadsperiode. Via onder andere Ik buurt mee! worden de 17 doelen vertaald naar de gebieden en wordt lokaal maatwerk geboden, waarbij verschillen per buurt mogen ontstaan. Hiermee wordt de kloof tussen bestuur en dienstverlening aan de inwoner verkleind.
- We geven nadere invulling aan het huisvestingsvraagstuk van het gemeentehuis. Uitgaande van de uitgangspunten netwerkorganisatie en gebiedsgericht werken en inspeland op de toenemende (regionale) samenwerking, willen we de huisvesting duurzaam en circulair vormgeven en zodanig flexibel en innovatief inrichten dat naast een efficiënte

centrale huisvesting, meerdere opties voor een optimale huisvesting in de gebieden dicht bij de inwoners worden onderzocht.

- Het ingezette beleid met betrekking tot regionale samenwerking zetten wij voort. De huidige uitgangspunten bij samenwerken in de regio onderschrijven wij; de 4 K's blijven leidend (Kansen, Kwetsbaarheid, Kwaliteit en Kosten). Als samenwerking beter aansluit in het bereiken van onze doelen, zal deze worden onderzocht op haalbaarheid. De uitgangspunten tot samenwerking zoals vastgesteld in de Nota Samenwerkingsverbanden blijven onverminderd van kracht. De periodieke evaluatie van de bestaande samenwerkingsverbanden zal in deze coalitieperiode plaatsvinden. Ook de evaluatie van de samenwerking in bedrijfsvoeringsorganisatie De Connectie maakt hier deel van uit.
- De netwerkorganisatie, maar ook de veranderende wetgeving, vragen een forse doorontwikkeling van de informatievoorziening. In 2018 zal een informatiebeleidsplan opgeleverd worden waarin deze ontwikkeling van de informatievoorziening en de aanpak wordt beschreven. In ieder geval zal aandacht zijn voor: veranderende wet- en regelgeving (o.a. privacy en omgevingswet), eisen vanuit de organisatieontwikkeling en wensen van medewerkers en de informatiebehoefte vanuit de raad, inwoners en bedrijven. De oplossingen die we langs deze ontwikkellijnen realiseren, leiden tot een stijging van de structurele kosten van de informatievoorziening (licenties en beheer).

FINANCIEN

De opgave

Een gezonde financiële huishouding

Ons doel

Een sluitend meerjarig perspectief

Wat gaan wij doen?

- Gezonde financiële huishouding: Wij streven naar een evenwichtige financiële situatie. De financiële kengetallen, zoals in de begroting en jaarstukken worden opgenomen, geven daarbij inzicht in de financiële ontwikkelingen van onze gemeente. Voorwaarde is dat er balans is in de inkomsten en uitgaven waardoor er sprake is van een sluitend meerjarig perspectief passend bij het gewenste voorzieningenniveau.
- Belastingen en heffingen: We streven ernaar om alle diensten kostendekkend uit te voeren. De opbrengst van de onroerendzaakbelasting wordt jaarlijks met maximaal het verwachte inflatiepercentage verhoogd. De totale stijging van het rioolrecht, afvalstoffenheffing en de onroerendzaakbelasting zal jaarlijks nooit hoger zijn dan het verwachte inflatiepercentage. Voor doelbelastingen, zoals de toeristenbelasting, worden concrete doelen aangegeven waar het geld aan is besteed.
- Vergroenen leges: Onderzocht zal worden de mogelijkheden voor vormen van duurzaamheidsleningen en het differentiëren van tarieven van leges voor initiatieven die bijdragen aan onze ambities op het gebied van duurzaamheid.
- Algemene financiële uitgangspunten bij grote opgaven zijn: De komende raadsperiode wachten enkele grote maatschappelijke opgaven. Hierbij hanteren wij de volgende financiële uitgangspunten:
 - Voorzieningen die subsidiabel zijn worden niet met eigen middelen gedekt, bij cofinanciering is medefinanciering mogelijk.
 - Maatregelen die nog gedekt gaan worden door financieringsmaatregelen vanuit andere overheden (provincie, Rijk of Waterschappen) worden in principe vanuit die middelen gedekt.
 - Bij maatregelen die van grote invloed zijn op de leefomgeving van inwoners, ondernemers en agrariërs worden deze meegenomen in de besluitvorming en is het streven dat zij profiteren van de maatregel met de aan te leggen voorziening.

- Buurtbudget: In deze periode zullen we vanuit de ervaring opgedaan met het sociaal innovatiefonds streven naar de vorming van een buurtbudget en/of inwonersfonds. De uitgangspunten en voorwaarden hiertoe zullen hiervoor worden ontwikkeld.
- Financiële kader: Gestreefd wordt om de beschikbare middelen zo flexibel en transparant mogelijk in te zetten over de verschillende programma's ter ondersteuning van de doelen van de Global Goals. Hiervoor zal het college een nieuw financieel kader opstellen en voorleggen aan de raad.

Hoofdstuk 2 beslaat de Global Goals 6, 7, 8, 11, 12 en 13:

- *Beschikbaarheid en duurzaam beheer van water en sanitaire voorzieningen (GG6)*
- *Ervoor zorgen dat iedereen toegang heeft tot duurzame energie (GG7)*
- *Creëren van fatsoenlijke banen en economische kansen voor iedereen (GG8)*
- *Dorpen en steden staan centraal omdat de duurzame ontwikkeling plaatsvindt in een wereld die steeds verder verstedelijkt (GG11)*
- *Niet meer produceren en consumeren dan noodzakelijk (GG12)*
- *Omgaan met de gevolgen van de opwarming van de aarde (GG13)*

HOOFDSTUK 3

Welzijn, Volksgezondheid en Wonen

Portefeuille: wonen, armoede, inkomen, Wmo, schulddienstverlening, beschermd wonen, volksgezondheid, begraven, HRM

Portefeuillehouder: wethouder Gea Hofstede

WONEN

De opgave

De gemeente Rheden streeft naar een duurzaam woningbestand dat voldoet aan de vraag en bijdraagt aan een goed woon- en leefklimaat.

Onze doelen

1. Bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt
2. Verduurzamen bestaande woningvoorraad
3. Voldoende seniorenwoningen en aangepaste woningen voor mensen met een beperking
4. Leefbaarheid in de wijken vergroten
5. Onderzoeken nieuwe woonvormen

Wat gaan wij doen?

1. Komende jaren staat de bevordering van de doorstroming op de woningmarkt centraal. We bouwen voor de behoefte. Dat betekent o.a. het bouwen van (levensloopbestendige) (middel)dure huur- en koopwoningen. Per (particulier) initiatief wegen we af wat de juiste toevoeging zal zijn. De kansen voor het bouwen van woningen die de net vastgestelde subregionale woonagenda biedt, benutten we optimaal binnen de bestaande kernen. Dit betekent dat we ons voornamelijk gaan richten op het toevoegen van de juiste kwaliteit. Ook de leefkwaliteit en het voorkomen van leegstand in combinatie met verloedering heeft onze aandacht. Wanneer bijvoorbeeld een bedrijventerrein niet meer toekomstbestendig is, onderzoeken we de mogelijkheden van woningbouw op deze locatie. Hierover gaan we het gesprek in de regio aan. Om doorstroming te bevorderen, zorgen we actief en samen met onze partners voor een aanspreekpunt voor onze inwoners. Hier kunnen zij terecht met hun woonhulpvragen. Bijvoorbeeld voor ondersteuning bij verhuizing of hulp aan huurders die kleiner willen wonen, zodat er eengezinswoningen beschikbaar komen. Met Vivare voeren we overleg over de mogelijkheden van gelijkblijvende huur in deze gevallen. Voor starters op de woningmarkt zoeken we actief naar mogelijkheden om hen te ondersteunen bij het verkrijgen van een woning. En we onderzoeken of mensen met de laagste inkomens hun huur nog kunnen betalen. Hierbij wordt gekeken naar de beschikbaarheid van de laagste huurklasse. Ook zetten we de ingezette projecten om huurachterstanden te voorkomen voort. We willen veel aandacht voor een persoonlijke benadering. Door het sluiten van een Convenant Vroegsignalering met Vivare en de gemeente Renkum willen we de schuldenproblematiek in een eerder stadium aanpakken.
2. Het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad is een grote opgave voor de komende jaren. Het gaat om woningen in bezit van de woningbouwcorporatie, particuliere verhuurders en eigenaar-bewoners. We gaan ermee aan de slag om te zorgen dat elke inwoner in een duurzame woning kan wonen. Met particuliere verhuurders gaan we in gesprek om samenwerking te verkennen.
3. We zorgen voor voldoende seniorenwoningen en aangepaste woningen voor mensen met een beperking. Dit geldt voor nieuwbouw, zoals bijvoorbeeld de plannen bij Rhederhof. Ook onderzoeken wij of omvorming van bestaande panden naar wonen voor senioren en wonen

met zorg mogelijkheden kan bieden. Voor het aanpassen van de bestaande woningen zetten we het project 'Mijn huis, mijn toekomst' voort. Wij bieden bestemmingsplantechnisch mogelijkheden voor het plaatsen van mantelzorgwoningen.

4. Om de leefbaarheid in bepaalde wijken te vergroten houden we vast aan (gedifferentieerde) herstructurering in Velp Zuid en starten we deze periode met de volgende herstructureringslag in Dieren en Rheden. Hierbij is aandacht voor meer differentiatie in bepaalde eenzijdige wijken van belang. Duurdere, grotere woningen tussen goedkope, kleinere woningen is een mogelijkheid om een mogelijke neerwaartse spiraal te doorbreken. Samen met Vivare zal gekeken worden welke maatregelen getroffen dienen te worden. Door een grote instroom van arbeidsmigranten moeten we na gaan denken over verantwoorde huisvesting voor hen. Doordat hun eerste prioriteit inkomensverwerving is en huisvesting van ondergeschikt belang, sluit hun leefpatroon soms niet aan binnen de bestaande woonomgeving in onze gemeente. Om toekomstige problemen als slechte woonsituaties en problemen met openbare orde en veiligheid te voorkomen en de leefbaarheid in de wijken te behouden, doen we onderzoek of het vaststellen van gemeentelijk beleid een middel hiervoor is.
5. Woonwensen zijn aan een constante verandering onderhevig. Trends en ontwikkelingen in de maatschappij leiden tot veranderende behoefte op de woningmarkt. We streven naar een gevarieerder palet aan woningtypen en woonmilieus. Met het oog op een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven. Eén van de trends is tijdelijke woonvormen. We gaan onderzoeken of Tiny Houses als nieuwe woonvorm onze gemeente kansen kan bieden. We willen in samenwerking met onderwijsinstelling Van Hall/Larenstein de vraag naar kamers voor studenten faciliteren. Met Vivare maken we prestatieafspraken om onze doelen te behalen. De prestatieafspraken behelzen onder meer:
 - a. het bevorderen van doorstroming
 - b. verduurzamen van de woningvoorraad
 - c. Voorkomen huurachterstanden en vroegsignalering
 - d. Leefbaarheid in wijken
 - e. Gedifferentieerde herstructurering in wijken

ARMOEDE

De opgave

Wij stellen alle inwoners van Rheden in staat om mee te doen in de samenleving. Ook de inwoners van Rheden die financieel kwetsbaar zijn (<120% van de bijstandsnorm) en hiervoor zelf (dan wel binnen hun omgeving) onvoldoende mogelijkheden vinden.

Onze doelen

- Kinderen moeten kunnen meedoen in de samenleving zonder het stigma van armoede.
- Wij voeren een doelmatig beleid op het gebied van armoede. Doelstelling is dat steeds meer inwoners, die daarvoor in aanmerking komen, gebruik maken van de regelingen.
- Minimabeleid dient armoede te voorkomen en participatie te bevorderen.
- Jongeren en jong volwassenen van 18 t/m 23 jaar moeten kunnen meedoen in de samenleving.

Wat gaan wij doen?

- De minimaregelingen blijven intact. Ter bestrijding van kinderarmoede maken wij nieuw/aangepast beleid. Er vindt in deze collegeperiode, naast de extra middelen voor de bestrijding van kinderarmoede, geen budgettaire uitbreiding van het bestaande minimabeleid plaats, met uitzondering van autonome ontwikkeling.
- Wij blijven inzetten op inkomensondersteuning en participatie bevorderende ondersteuning voor onze financieel kwetsbare inwoners.
- De korte doorlooptijd voor de aanvraag van een uitkering wordt doorgezet op basis van het huidige beleid, evenals het toepassen van bevoorschottingen.
- Wij zorgen dat het kindpakket beter aansluit bij het kind.

- Wij werken aan het verder vergroten van de bekendheid van de beschikbare minimaregelingen.
- Wij doen onderzoek naar het openstellen van de huidige regelingen voor de doelgroep jong volwassenen van 18 t/m 23 jaar.
- Er komt geen proef met een basisinkomen.
- Iedereen die werkt, verdient hiermee een salaris.

SCHULDDIENSTVERLENING

De opgave

De inzet van schulddienstverlening heeft als doel het stimuleren van meedoen naar vermogen in de maatschappij.

Onze doelen

- Schulddienstverlening heeft als doel een zoveel als mogelijk schuldevrije toekomst.
- Inwoners kunnen meedoen naar vermogen in de samenleving.
- Preventie van schulden, met specifieke aandacht voor jongeren en jong volwassenen.

Wat gaan wij doen?

- In 2018 vindt een evaluatie plaats van de uitvoering van schulddienstverlening. Het rapport 'een open deur?' van de nationale ombudsman, over de toegang tot de gemeentelijke schulddienstverlening, dient hierbij betrokken te worden. Op basis hiervan wordt besloten hoe de uitvoering in 2019 er uit ziet.
- Wij voeren de verbeterpunten uit het cliënttevredenheid onderzoek uit.
- Schulden komen doorgaans niet alleen, maar gaan gepaard met meerdere maatschappelijke problemen. Een integrale aanpak is noodzakelijk.
- Wij zetten in op preventie, in samenwerking met ketenpartners
- In het 2^e kwartaal van 2018 is een pilot gestart met het geven van budgeteducatie (preventief) aan leerlingen op het voortgezet onderwijs.
- In 2019 wordt gestart met een pilot Jongeren Schuldhulpcoach.
- Alle inwoners die 18 jaar worden, krijgen op hun 18^e verjaardag een voorlichtingsmap over o.a. financiën.

VOLKSGEZONDHEID

De opgave

Wij bevorderen de fysieke, mentale en sociale gezondheid van de inwoners van Rheden. Zelfredzaamheid en samenredzaamheid zijn belangrijke uitgangspunten in de Rhedense samenleving en een voorwaarde voor participatie.

Onze doelen

- Voorkomen en bestrijden van eenzaamheid.
- Iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Ook moeilijk bereikbare doelgroepen, zoals bijvoorbeeld dementerenden.

Wat gaan wij doen?

- We stellen beleid op ter voorkoming en bestrijding van eenzaamheid.
- Het is van belang dat wij in de gebiedsteams zoveel mogelijk werken zonder schotten. Waar mogelijk heeft de inwoner één consulent voor alle diensten. Waar dit niet mogelijk is, zorgt de gemeente er voor dat de consulenten goed samenwerken en met elkaar in verbinding staan. De coaches van de consulenten coachen hier actief op.
- Wij zetten in op het terugdringen van overgewicht.

- De samenwerking tussen huisartsen en gemeenten is sinds de transitie van de Jeugdwet en Wmo erg belangrijk. Vooral de samenwerking tussen huisartsen en de gebiedsteams is cruciaal voor goede zorg en ondersteuning en wij vinden het van belang om deze samenwerking, waar nodig, te intensiveren.
- De openbare ruimte, gebouwen en het openbaar vervoer wordt op zo'n manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in de gemeente Rheden en zich zelfstandig kunnen redden.
- Wij hebben aandacht voor de toename van het aantal personen met verward gedrag en pakken dit op onder andere in samenwerking met de GGZ.
- Wij faciliteren dat participatiebevorderende activiteiten door de inwoners opgepakt kunnen worden.
- Wij zetten preventie en leefstijlbeleid voort.
- Wij hebben specifiek aandacht voor statushouders. Zowel qua gezondheid maar ook wonen, onderwijs en laaggeletterdheid zijn hierbij aandachtspunten.
- Wij ontwikkelen de komende periode een visie op beschermd wonen als voorbereiding op 2022 wanneer Rheden zelf verantwoordelijk wordt voor beschermd wonen.

MANTELZORG

De opgave

Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn een groot goed in onze samenleving.

Onze doelen

- Wij faciliteren en ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers waar nodig en gewenst.
- Jongeren die mantelzorger zijn, worden optimaal ondersteund.

Wat gaan wij doen?

- Wij werken aan verdere vergroting van de bekendheid van mantelzorgondersteuning en respijtzorg.
- Wij werken aan bewustwording onder jonge mantelzorgers.
- Het Meldpunt Vrijwillige Thuishulp en Mantelzorg Rheden en Rozendaal (MVT) is het centrale loket voor gesprekken met mantelzorgers, voor met name informele algemene mantelzorgvoorzieningen.
- De Mantelzorger en vrijwilliger hebben een prominente rol in Het Gesprek.
- Wij zorgen dat er een pakket aan informele algemene mantelzorgvoorzieningen wordt georganiseerd.
- Wij zetten in op een doorlopende lijn van informele naar formele zorg zoals huishoudelijke hulp, dagbesteding en vervoer.
- Wij zetten in op waarderingsactiviteiten, zoals de bloemetjesactie en de dag van de mantelzorger. Er vindt een onderzoek plaats hoe mantelzorgers nog beter ondersteund kunnen worden en op welke manier zij zich het meest gewaardeerd voelen door de gemeente.

ZELFSTANDIGE OUDEREN

De opgave

We helpen inwoners om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen en te kunnen meedoen in de samenleving.

Onze doelen

Wij zorgen dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Daartoe moet de fysieke omgeving worden aangepast (denk aan woningaanpassingen), net als de sociale omgeving (denk aan aanpakken eenzaamheid, buurtinitiatieven, ondersteuning mantelzorgers).

Wat gaan wij doen?

- Omdat het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid een belangrijk aandachtspunt is, willen wij extra beleidsinitiatieven nemen. In het regeerakkoord is voor waardig ouder worden extra geld vrijgemaakt met als doel het bestrijden van eenzaamheid, het bevorderen van respijtzorg, dagopvang en casemanagers dementie. We geven aandacht aan zingeving. Daarnaast is in het regeerakkoord geld vrijgemaakt voor het bevorderen van onafhankelijke cliëntondersteuning.
- We stimuleren woningaanpassingen via subsidieregelingen als 'Mijn huis, mijn toekomst' en via de Blijverslening.
- Er wordt gewerkt aan een nieuwe voorziening om het gebruik van technologische middelen te stimuleren bij mensen met beginnende geheugenproblemen.
- Vrijwilligers bezoeken inwoners van 70 jaar en ouder. Zij worden voorgelicht over (gemeentelijke) voorzieningen en er wordt gesproken over de situatie thuis. Per jaar worden er vier keer 400 mensen aangeschreven.
- Wij zetten in op een goede aansluiting tussen informele en formele ondersteuning aan kwetsbare inwoners (o.a. senioren). Daarom is het van groot belang dat de bekendheid van deze voorzieningen wordt vergroot.
- De nieuwe dorpshuizennota wordt geïmplementeerd. Dorpshuizen vormen een laagdrempelige voorziening voor ontmoeting en ontspanning in de wijk voor alle inwoners (o.a. de ouderensoos, samen eten, etc.). Aansluitend zijn er andere voorzieningen gericht op kwetsbare senioren en eventueel hun mantelzorgers (denk aan Ons Raadhuis). In 2018 zal een beleidsnota worden geschreven over de aansluiting van deze voorzieningen.
- Wij hebben speciale aandacht voor het dorpshuis in Ellecom zodat deze de mogelijkheid krijgt om een volwaardig dorpshuis te worden.
- Wij zetten in op gestructureerd overleg met huisartsen over met name de samenwerking met gebiedsteams. Zo wordt vorm gegeven aan de maatschappelijke en signalerende functie van huisartsen in het netwerk rondom de kwetsbare inwoner.

MEDEWERKERS ALS KRITISCHE SUCCESFACTOR

De opgave

Professionele en vitale medewerkers van de gemeente Rheden zijn van belang voor de inwoners. Hun bijdrage is van belang voor het succes en de continuïteit van de dienstverlening aan inwoners.

Onze doelen

- Een slagvaardige organisatie met professionele en vitale medewerkers
- Een acceptabel ziekteverzuim.

Wat gaan wij doen?

- Doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie zoals omschreven in het plan 'Van Beter naar Best!'.
• Inzetten op levensfase bewust personeelsbeleid, waaronder vitaliteitsbeleid en duurzame inzetbaarheid.
• Competentie-ontwikkeling voor de professionele medewerker.
• Onderzoek naar de effectiviteit en efficiency van een flexibele schil en payrolling.

Hoofdstuk 3 beslaat de Global Goals 1, (2), 3, 6 en 10

- *een einde aan armoede overal en in al zijn vormen (GG1)*
- *een einde maken aan honger, bieden voedselzekerheid en betere voeding, bevorderen duurzame landbouw (GG2)*
- *gezonde levens en bevordering welzijn voor mensen van alle leeftijden (GG3)*
- *beschikbaarheid en duurzaam beheer van water en sanitaire voorzieningen (GG6)*
- *het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk (GG10)*

HOOFDSTUK 4

Jeugd, Sport, Cultuur (erfgoed), Mobiliteit en Infra, Dienstverlening

Portefeuille: jeugd, sport, cultuur (w.o. erfgoed), natuur en landschap, mobiliteit (w.o. IJssellijn) & infra (w.o. riool), dienstverlening

Portefeuillehouder: wethouder Marc Budel

JEUGD

Opgave

De opgave voor de komende jaren is het vormgeven aan een gemeenschap waarin voor jeugd en gezin voorwaarden aanwezig zijn zich te ontwikkelen én zij hierbij, wanneer nodig, worden ondersteund. Iedereen verdient immers kansen en dient zich maximaal te kunnen ontplooiën, in het bijzonder de jeugd. De jeugdzorg binnen de gemeente moet dan ook op maat zijn voor alle doelgroepen. Alle kinderen hebben ambitie en talenten en wij ondersteunen hen bij cultuur, sport en andere activiteiten. Vroeg-signalering van ongewenst gedrag en zorgbehoefte in het onderwijs en andere vindplaatsen is van groot belang, zodat met enkelvoudige zorg vroegtijdig kan worden geïntervenieerd. Dit om de inzet van onnodig intensieve zorg te voorkomen.

Het netwerk rondom het kind of de jongere moet daarvoor vroegtijdig en maximaal worden benut. Dit is van belang gezien de jongste CBS-cijfers over 2017, die landelijke stijging laten zien van het aantal jongeren dat een beroep doet op de jeugdzorg. In dat verband gaan we onderzoeken of het recente actieplan 'Zorg voor de jeugd' van de Minister aanvullende handvatten (maatregelen, middelen) biedt voor de zorg voor de Rhedense jeugd. Het netwerk rondom het kind of de jongere moet daarvoor vroegtijdig maximaal worden benut.

Onze doelen

1. Wij bevorderen de fysieke, mentale en sociale gezondheid van onze jeugd
2. Wij versterken de signalerings- en verwijzingsfunctie
3. Wij zetten ons specifiek in op risicogroepen om uitval te voorkomen
4. Wij zetten ons in om het landelijk 'Actieplan Pleegzorg' zo goed mogelijk te vertalen naar de Rhedense situatie.

Wat gaan wij doen?

- We geven voorlichting voor jongeren en ouders op scholen, deskundigheidsbevordering voor professionals en lichte hulpverlening voor alle inwoners op het gebied van fysieke, mentale en sociale gezondheid. Rondom jeugd-ontmoetingsplekken willen wij onderzoeken wat de mogelijkheden zijn ter voorkoming van alcohol- en softdrugsgebruik.
- De gemeente zet zich actief in om meer pleegouders beschikbaar te hebben, ook in Rheden, voor de tijdelijke opvang van jongeren die niet meer bij hun biologische ouders kunnen wonen en spant zich in om eventuele bureaucratische last te verminderen.
- Wij ontwikkelen echtscheidingsbeleid, in de eerste plaats gericht op het belang van de kinderen.
- Wij maken sluitende samenwerkingsafspraken met de betrokken actoren (leerlingen, ouders, mentoren, jeugdartsen en consulenten leerling-zaken). Wij ontwikkelen tenslotte een integrale jongerenaanpak, gericht op ondersteuning van kwetsbare jongeren in overgang naar volwassenheid.

SPORT EN BEWEGEN

De opgave

Onze opgave ligt op behoud en veiligheid van voorzieningen en aandacht voor bijzondere doelgroepen. Onze gemeente heeft zorg voor een goed behoud van openbare sportlocaties. Daarbij is er aandacht voor het verduurzamen van onze sportaccommodaties. Sport- en beweegdeelname blijft een belangrijk aandachtsveld. Wij continueren daarom het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) in de jaren 2018 t/m 2020. Daarvoor zetten wij een JOGG-regisseur in.

Onze doelen

- Versterking van het doelgroepenbeleid
- Behoud en doorontwikkeling van voorzieningen
- Evenementen rond sport en bewegen: Rheden op de kaart.

Wat gaan wij doen?

- We richten ons de komende jaren met name op de bijzondere doelgroepen jeugd (combinatiefunctionarissen), senioren (beweegcoaches) en mensen met een beperking (inzet regionale loket Uniek Sporten). Een pilot vindt plaats van de bredere introductie van de 'Open Club' gedachte waarbij de sportclub een centrale plek voor ontmoeting is.
- Binnen deze periode wordt een nieuw overdekt zwembad opgeleverd in Velp. Omdat een dergelijke voorziening veel energie verbruikt en wij duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan, kiezen wij bij de aanbesteding voor een duurzaam verwarmingssysteem, dus zonder gas. Wij hadden ook graag een tweede bad, een zogenoemd doelgroepenbad, willen onderbrengen in dit zwemcomplex. Over de meerwaarde voor diverse doelgroepen zijn alle partijen het eens. Deze inhoudelijke voordelen wegen helaas niet op tegen de nu bekende meerkosten in de exploitatie.
- We stimuleren en faciliteren grote sportevenementen om deze in onze gemeente te laten organiseren in het bijzonder: hardlopen, wandelen en fietsen.
- Ruimte voor sport. Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel-, nordic walking en/of hardlooproutes bevordert bewegen. Wijken krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor publieke fitnessapparaten.
- Bij vervanging van kunstgrasvelden kiezen we niet vanzelfsprekend voor rubberkorrels.

CULTUUR

De opgave

Cultuur is belangrijk voor de ontwikkeling van zowel kinderen als voor ontmoeting en participatie. Initiatieven voor culturele ontmoetingen in andere accommodaties en/of bij verenigingen worden gestimuleerd. Wij zetten de komende jaren in op samenwerking binnen één dorps-/cultuurhuis (theater, ouderensoos, bibliotheek, kinderopvang, tentoonstellingsruimte, zalencentrum, etc.). Dit zorgt voor sociale en culturele kruisbestuiving en bespaart ruimte. Uitgangspunt is dat de gemeente activiteiten subsidieert en niet de voorzieningen.

Onze doelen

- Verbinding van doelgroepen onderling in de Rhedense samenleving
- Ontwikkeling van kinderen op het gebied van cultuur
- Participatie in de samenleving versterken (verenigingsleven).

Wat gaan wij doen?

- Onze doelen worden vastgelegd in een nieuwe Cultuurnota. Deze wordt inclusief concrete doelstellingen en middelen aan de Raad voorgelegd.
- Het uitgangspunt is dat de gemeente activiteiten subsidieert.
- Wij vinden dat de Rhedense instelling die gaat over kunst en cultuur (RIQQ) haar rol moet blijven vervullen in het cultuurbeleid van de gemeente. Daarvoor moet o.a. gekeken worden

naar welke verplichtingen (o.a. lening) er lopen en autonome ontwikkelingen (CAO) die van invloed zijn op de bedrijfsvoering.

- De financiering vindt zowel vanuit subsidiëring als vanuit externe fondsen plaats, waarbij continuïteit voorop staat. Het Jeugdcultuurfonds houden wij daartoe in stand.
- De huidige bibliotheek-voorziening zal gecontinueerd worden.
- Wij onderschrijven het behoud van de huidige podiumregeling en deze kan mogelijk generiek gemaakt worden voor alle daarvoor in aanmerking komende podia binnen de gemeente.
- Cultuureducatie via scholen en het beschikbaar stellen van expositieruimten zijn punten die aandacht verdienen.
- Na het toevoegen van de extra middelen uit dit akkoord zullen, naast de inflatie, geen aanvullende middelen naar kunst en cultuur gaan.

CULTUURHISTORIE EN ERFGOED

Cultuurhistorisch erfgoed (historisch landschap, archeologie, historische bouwkunst en de verhalen) vormt samen met het unieke landschap de basis van de grote ruimtelijke kwaliteit van Rheden. Wij zijn trots op ons erfgoed en willen het in goede staat doorgeven aan volgende generaties.

De opgave

Onze opgave is het erfgoed te gebruiken als inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen waarbij behoud en ontwikkeling elkaar versterken. Ook willen we de kennis over erfgoed zoveel mogelijk delen: daartoe wordt samengewerkt met de vrijwilligers van o.a. *Rheden op de Kaart* en *Open Monumentendag*. We zetten erfgoed in voor de beleving en promotie van de gemeente.

Onze doelen

Het belangrijkste doel is behoud van de kwaliteit van het cultuurhistorisch erfgoed. Daarbij kan zij inspireren tot nieuwe activiteiten in het kader van de promotie van de gemeente.

Wat gaan wij doen?

- Een leefomgeving met veel karakteristieke bebouwing en historisch groen blijkt een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor bedrijven te zijn. De gemeente faciliteert door bijvoorbeeld flexibel te bestemmen of door te bevorderen dat erfgoed voor vestiging van ateliers of kleine bedrijfsruimtes beschikbaar wordt gesteld.
- Wij maken het binnen de bestaande regelingen mogelijk dat (gemeentelijke) monumentale panden - en al dan niet binnen een beschermd dorpsgezicht - kunnen worden verduurzaamd. Het Monumentenfonds zal hiervoor mede worden ingezet.

NATUUR EN LANDSCHAP

We willen dat ons natuurschoon in stand blijft en beschikbaar is voor de toekomstige generaties. Bij recreatie en toerisme in de natuurgebieden is het van belang dat de natuurbeleving en natuurwaarden gewaarborgd blijven.

De opgave

Onze opgave ligt in het omgaan met het spanningsveld tussen de versterking van de economie (werkgelegenheid door onder andere recreatie en toerisme) en versterking van onze aantrekkelijkheid door natuur en landschap. De gemeente wil daarvoor de natuurcorridor IJssel-Veluwe versterken en promoten. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande ruimte behouden blijft voor agrariërs.

Onze doelen

- Versterken van recreatie en toerisme zodat meer mensen kennismaken met onze prachtige natuur
- Behoud en bescherming van natuur en landschap en versterken waar mogelijk.

Wat gaan wij doen?

- Bescherming van de natuur en onze landschappelijke aantrekkelijkheid kan door extra aandacht voor landschappelijke inpassing van voorzieningen en het versterken van het handhavingsbeleid op vervuiling van de natuur.
- Versterking van de landschappelijke aantrekkelijkheid kan door uitbreiding van recreatie en toerisme, verbetering van de fietsinfrastructuur en behoud van toegankelijkheid van De Posbank.
- Er is een sterke relatie tussen gezondheid, welzijn en natuur. De gemeente draagt zorg voor aantrekkelijke wijken met voldoende groen en stimuleert de betrokkenheid van de jeugd met natuur en landschap.

MOBILITEIT EN INFRA

De opgave

Op het gebied van mobiliteit en infrastructuur ligt onze opgave op het spanningsveld bereikbaarheid en toegankelijkheid enerzijds en anderzijds het voorkomen van overlast door verkeersdruk. We onderzoeken de mogelijkheden van een uitnodigend Transferium om de druk op De Posbank te verlichten en de verbinding tussen bos, dorpen en IJssel te bevorderen. Ook verkeersveiligheid vraagt hierbij om aandacht. In de besluitvorming over mobiliteits- en infra-vraagstukken worden ook aspecten als bereikbaarheid en draagvlak in een dorp of wijk meegenomen.

Onze doelen

- Vergroten van de verkeersveiligheid waar nodig, bijvoorbeeld in de buurt van scholen
- Versterken van de fietsinfrastructuur

Wat gaan wij doen?

- Het systeem BrengFlex en de PlusBus lijkt vooralsnog goed te functioneren in gebieden waar lijndiensten niet rendabel zijn. De gemeente wil de Openbaar Vervoer infrastructuur behouden en vooral ook betaalbaar houden. Onderzoek naar beschikbaarheid (tijden, dagen) van nachtbussen van Arnhem naar de Rhedense dorpen wordt gerealiseerd.
- Naast de bestaande vormen van vervoer moet ook naar alternatieve vormen van vervoer worden gekeken.
- Wij spannen ons in om bij de provincie blijvend aandacht te vragen voor de rondweg in Laag-Soeren en de N348 ter hoogte van Spankeren vanuit het perspectief van verkeersveiligheid en leefbaarheid.
- Rheden heeft een goede fiets-infrastructuur en is qua natuur en landschap een zeer aantrekkelijk fietsgebied (m.n. door de opkomst van de e-bike). De fiets krijgt letterlijk en figuurlijk voorrang, onder meer door de waarborging van een goede fietsinfrastructuur. Een ambitieuze fietsagenda is gewenst vanwege het toenemende belang van het (elektrische) fietsverkeer, snelfietspaden, veiligheid, parkeren en fiets delen.
- Vanuit het streven om de lokale economie te versterken, gaan wij onderzoeken of het betaald parkeren in Velp volledig kan worden afgeschaft en het parkeren te reguleren via het instellen van een blauwe zone. In het onderzoek betrekken wij in ieder geval de mening van winkeliers, het winkelend publiek, omwonenden en de kosten en de consequenties voor parkeerplaatsen en doorstroming van het parkeerverkeer.
- Op onveilige plekken wordt gekeken wat goede verlichting daaraan kan verhelpen, bijvoorbeeld in het Wilhelminapark in Dieren en langs schoolfietsroutes.

- Daarnaast liggen een aantal moties van de Raad op tafel als het gaat om (snel)fietspaden (snelfietspad Velp, Havikerwaard). Daarvoor is al uitvoerig gesproken met inwoners met als doel om op korte termijn tot realisatie van de fietspaden over te kunnen gaan. Wij komen met voorstellen en mogelijk meerdere scenario's (maatregelen en kosten), zodat de Raad een keuze kan maken.

DIENSTVERLENING

De opgave

De opgave op het gebied van de dienstverlening voor de komende jaren ligt in een betere service naar inwoners en een effectieve en efficiëntere afhandeling van zorgaanvragen. Dit moet leiden tot betere service, kostenreductie door afname van de duurdere zorgvormen en door tijdswinst in het afhandelingsproces van vragen.

Onze doelen

- Betere service naar inwoners
- Vereenvoudiging van de afhandeling van vragen

Wat gaan wij doen?

Gebiedsgericht werken en een laagdrempelige toegankelijkheid van de gemeente zijn belangrijke uitgangspunten van ons beleid. Het programma Samen meer Service heeft als doel een betere service voor onze inwoners waardoor ze meer tevreden zijn. De doorontwikkeling naar een netwerkorganisatie betekent ook iets voor ons gedrag, houding, aanpak en communicatie richting de inwoners. De subdoelen van dit programma zijn:

- Klare Taal (onze brieven zijn goed leesbaar en duidelijk voor alle inwoners);
- Gastheerschap (om iedereen het gevoel te geven dat je welkom bent);
- Klant in Beeld (we maken onze werkprocessen meer efficiënt en klantvriendelijk);
- Regie en visie op onderzoek 'Vinger aan de Pols' (we werken toe naar coördinatie van onderzoeken om inwoners en bedrijven niet teveel daarmee te belasten in een korte tijd).

De komende periode wordt ook aandacht besteed aan de balans tussen digitalisering en schriftelijk communiceren voor verschillende doelgroepen, zoals ouderen en laaggeletterden. We onderzoeken wat nodig is voor het waarmark 'Drempelvrij' voor de gemeentelijke website.

Hoofdstuk 4 beslaat de Global Goals 3, 9, 11 en 15

- *Gezonde levens en bevordering welzijn voor mensen van alle leeftijden (GG3)*
- *Ontwikkelen van infrastructuur waar iedereen gebruik van kan maken om in verbinding te staan met de rest van de wereld (GG9)*
- *Dorpen en steden staan centraal omdat de duurzame ontwikkeling plaatsvindt in een wereld die steeds verder verstedelijkt (GG11)*
- *Bescherming van flora en fauna (GG15)*

HOOFDSTUK 5

Gelijke behandeling, veiligheid en partnerschap

Openbare orde en veiligheid, (inter)nationale betrekkingen, regionale samenwerking, promotie & communicatie, partnerschap (w.o. burger- en overheidsparticipatie), evenementen, gelijke behandeling, verkiezingen

Portefeuillehouder: burgemeester Carol van Eert

GELIJKE BEHANDELING

De opgave

- We willen mensen die wonen, werken of te gast zijn in onze gemeente gelijk behandelen en een kans geven. Daarbij hoort geen ongelijkheid op grond van geslacht, leeftijd, etniciteit of religie.
- We willen alle vormen van geweld en discriminatie voorkomen en verminderen. Het gaat om gelijke behandeling van mensen in het maatschappelijk verkeer en voor de wet.
- We willen radicalisering en polarisatie voorkomen.

Onze doelen

- In relatie tot 'gelijke behandeling' maken we een analyse van mogelijke (sub)thema's op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden;
- We willen een voorbeeld zijn op dit thema, bij de uitvoering van onze diensten;
- We zetten in op bewustwording van onbewuste discriminatie en uitsluiting;
- We zetten in op preventie m.b.t. voorkomen van radicalisering.

Wat gaan wij doen?

- Beleid om geweld te voorkomen en hulp in te zetten na bijvoorbeeld huiselijk geweld wordt voortgezet.
- Meldingen van discriminatie kunnen worden gedaan bij het Meldpunt Discriminatie en Pesten en worden onderzocht en in behandeling genomen. We zullen inzetten op de bewustwording van onze medewerkers om discriminatie te herkennen en de procedures te kennen.
- We investeren op dit thema en schenken hier aandacht aan in de Week van Respect.
- Bij de beleidsontwikkeling kijken we bewust naar de effecten van beleid op verschillende groepen mensen. We willen voorkomen dat we groepen mensen uitsluiten of benadelen.
- We gaan ervaring opdoen met anoniem solliciteren bij de gemeente. Dit voeren we uit in vorm van een pilot, waarbij gedurende een bepaalde periode sollicitaties ontdaan zijn van alle persoonlijke kenmerken (naam, leeftijd, geslacht, etniciteit).
- We hebben oog voor de behoeften van groepen, op grond van diversiteit. We zoeken daarbij naar pragmatische oplossingen.

VEILIGE SAMENLEVING

De opgave

We willen een veilige en leefbare gemeente zijn voor onze inwoners, ondernemers en gasten, waarbij (georganiseerde) criminaliteit wordt geweerd en bestreden.

Onze doelen

We streven naar verbetering van leefbaarheid en vermindering van (georganiseerde) criminaliteit waardoor inwoners zich veilig voelen binnen de gemeente Rheden. We realiseren de bestuurlijke

ambitie zoals geformuleerd in de "Nota Integrale veiligheid Rheden 2017-2020: Samen Rheden nog veiliger maken", waarbij communicatie, aanpak ondermijning, aanpak personen met verward gedrag en drugsbeleid speerpunten zijn.

Wat gaan wij doen?

- We scherpen het huidige veiligheidsbeleid aan
- We sturen op integraliteit, omdat inspanningen op alle voorgaande Global Goals effect hebben op het resultaat van bovenstaande doelstellingen.
- We ontwikkelen beleid om vestiging van arbeidsmigranten en cliënten van zorgbureaus te reguleren, waarbij ook aandacht is voor enerzijds de leefbaarheid van de buurt en anderzijds de kwetsbaarheid van deze inwoners en integriteit van de ondernemingen. Daarbij wordt ook voor de andere doelgroepen, waar nodig, nieuw beleid ontwikkeld.
- We maken een regionaal plan om de rampenbestrijding verder te professionaliseren;
- Deelname aan wietexperimenten laten we over aan grotere gemeenten. Dat betekent dat we in onze gemeente geen wietexperimenten toestaan.
- We zorgen dat signalen van vermoedens van ondermijning door inwoners, ondernemers en medewerkers van de gemeente veilig en laagdrempelig gedaan kunnen worden. We werken samen met private en publieke partijen, zoals inwoners, brancheorganisaties en onze veiligheidspartners om samen weerbaarder te zijn. Een optimale benutting van onze basisregistratiesystemen is een voorwaarde. We toetsen ruimtelijke ontwikkelplannen aan mogelijke effecten op veiligheid en leefbaarheid;
- Als sprake is van een verhoogd veiligheidsrisico in een bepaald gebied is inzet van veiligheidsinstrumenten (zoals camera's) mogelijk op projectmatige basis.
- Op verzoek van ondernemers worden camera's op bedrijventerreinen tijdelijk toegestaan als de veiligheid daarmee is gediend. De gemeente treedt daarbij niet op als financier.
- We financieren een extra ANPR-camera in de vorm van een pilot. Na 1 jaar vindt een evaluatie plaats.

PARTNERSCHAP

De afgelopen jaren heeft de gemeente veel energie gestopt in het vastleggen van de definitie, afbakening en werkwijze omtrent participatie. Het gaat hierbij om de wijze waarop overheid en inwoners samenwerken. We zien dit als partnerschap. We zien de inwoner, ondernemer of andere belangengroep/ stakeholder als partner. Het betrekken van partners bij ontwikkelingen of vraagstukken is vervlochten in onze werkwijze: daar waar het kan en relevant is.

In deze collegeperiode richten we ons niet op het proces om te komen tot een beleidsnotitie maar op het creëren van een draagvlak voor alle partijen welke een rol hebben in het gehele proces van participatie. We zijn helder in onze definitie van participatie en wat van de overheid verwacht mag worden.

De opgave

We zetten in op samenwerking om onze doelen te bereiken. We zijn voorstander van samenwerkingsverbanden op lokaal, regionaal, landelijk en mondiaal niveau. Ons credo is: "Samen met de samenleving". De 17 universele doelen helpen ons daarbij.

Onze doelen

De manier waarop we samenwerken is geborgd in de Nota Samenwerkingsverbanden. De Raad wordt hierover periodiek geconsulteerd. We willen onze regionale positie verstevigen. We zijn maatschappelijk bewust. We trekken ons niet terug in deze tijd van globalisering. We benutten de kracht van de samenleving en versterken die waar mogelijk.

Wat gaan wij doen?

- Inwoners beter betrekken vraagt om een cultuurverandering in houding en gedrag. Hiervoor gaan we een proces in met Raad, College en ambtelijke organisatie om hierin een werkwijze te vinden.
- We accepteren dat er per onderwerp of dorpskern verschillend aan Partnerschap invulling gegeven kan worden. We communiceren transparant over de wederzijdse verwachtingen, de rollen en de uitkomsten en nemen dit in de afwegingen mee.
- We beschrijven, samen met de verschillende partijen (partners, zoals inwoners, raad, college en ambtenaren) op 2 A4-tjes welke rollen taken en verantwoordelijkheden ieder heeft in de samenwerking. De Raad kan deze richtlijn vaststellen voor de behandeling van de begroting 2019 (november). Deze vastgestelde notitie wordt gebruikt als richtlijn en mag geen keurslijf zijn. In 2021 evalueren we de werkwijze omtrent participatie.
- We willen voorkomen dat partijen onbewust uitgesloten zijn van dit proces. Als we merken dat doelgroepen niet mee willen praten, gaan we het gesprek aan om te onderzoeken waaraan dit ligt. Doelgroepen zijn niet verplicht om mee te praten, maar we zetten in op een grotere betrokkenheid van ondernemers en inwoners.
- Op grond van de ervaring met 'Ik buurt mee' ontplooiën we met de inwoners initiatieven om de participatie in minder betrokken buurten te versterken.
- We continueren de samenwerking met de VNG Internationaal om op verzoek kennis uit te wisselen en capaciteit te leveren op projectmatige basis. We kunnen van elkaar leren en nemen onze verantwoordelijkheid.

Hoofdstuk 5 beslaat de Global Goals 5, 16 en 17

- *stoppen van geweld tegen en discriminatie van vrouwen en meisjes en gelijke kansen bieden voor mannen en vrouwen in alle onderdelen van het leven (GG5)*
- *veilige samenlevingen en overheden die efficiënt en eerlijk werken (GG16)*
- *samenwerking (op mondiaal niveau) om de 17 doelen te realiseren (GG17)*

Bijlage Financiën

	2018	2019	2020	2021	2022
A. Structurele lasten					
Hoofdstuk 1					
<i>economische ontwikkeling, onderwijs en Ruimtelijke ontwikkeling</i>					
Toeristisch/recreatief evenementen	5.000	10000	10.000	10.000	10.000
Herstructurering winkelgebieden		50.000	50.000	50.000	50.000
Hoofdstuk 2					
<i>Duurzaamheid, Milieu, Bedrijfsvoering en Financiën</i>					
Gasloos bouwen zwembad Velp (invest. € 400.000)			20.000	20.000	20.000
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (invest. € 400.000)		20.000	20.000	20.000	20.000
0,4 uitbreiding fte dagelijks bestuur	24.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Informatiemanagement	25.000	50.000	100.000	100.000	100.000
Minimale renovatiekosten Gemeentehuis					538.000
Buurtbudgetten	50.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Hoofdstuk 3					
<i>Welzijn, volksgezondheid en Wonen</i>					
Bestrijding kinderarmoede		60.000	60.000	60.000	60.000
Schuldienstverlening		15.000	15.000	15.000	15.000
Hoofdstuk 4					
<i>Jeugd, Sport, Cultuur, Mobiliteit en Infra, Dienstverlening</i>					
Jongeren werk		25.000	25.000	25.000	25.000
Indexatie subsidieregeling cao ontwikkelingen (RIQQ)		30.000	30.000	30.000	30.000
ZOOM festival		10.000	10.000	10.000	10.000
Generieke Podiumregeling	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Terugdraaien bezuiniging Theothorneregeling		24.000	24.000	24.000	24.000
Nieuw beleid (voortzetten Theothorneregeling)		25.000	25.000	25.000	25.000
Afschaffen betaald parkeren		60.000	60.000	60.000	60.000
Hoofdstuk 5					
<i>Samenwerking, Gelijke behandeling en veiligheid</i>					
Exploitatielasten aanschaf 1 ANPR camera		2.500	2.500	2.500	2.500
Verder professionaliseren rampenbestrijding		15.000	15.000	15.000	15.000
Regionale samenwerking/Partnerschap	12.000	47.000	47.000	47.000	47.000
Implementatie van meldpunt discriminatie		5.000	5.000	5.000	5.000
Overige initiatieven gelijke behandeling		15.000	15.000	15.000	15.000
sub totaal structureel	126.000	613.500	683.500	683.500	1.221.500

	2018	2019	2020	2021	2022
B. Incidentele lasten					
Hoofdstuk 1					
<i>economische ontwikkeling, onderwijs en Ruimtelijke ontwikkeling</i>					
Onderzoek/analyse bijstandsbestand	50.000				
Uitvoeringsplannen structuurvisies (fonds)	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Hoofdstuk 2					
<i>Duurzaamheid, Milieu, Bedrijfsvoering en Financiën</i>					
verduurzamen gemeentelijk vastgoed		250.000	250.000		
Duurzaamheid		200.000	200.000	200.000	100.000
Tijdelijke programmamedewerkers		160.000	160.000	160.000	160.000
Duurzaamheidslening (ophogen)	300.000				
Diverse onderzoeken coalitieakkoord	50.000	50.000	25.000		
Huisvestingsvraagstuk gemeentehuis:					
*voorbereidingskosten	90.000	364.000	276.000	188.000	
*tijdelijke huisvesting			566.000	536.000	
Ondersteuning coaches	20.000	20.000			
Hoofdstuk 3					
<i>Welzijn, volksgezondheid en Wonen</i>					
Verbetering communicatie en informatie					
schulddienstverlening		20.000			
kwaliteitsmedewerker schulddienstverlening		40.000	40.000		
Hoofdstuk 4					
<i>Jeugd, Sport, Cultuur, Mobiliteit en Infra, Dienstverlening</i>					
Schuldrestant lening	50.000				
Hoofdstuk 5					
<i>Samenwerking, Gelijke behandeling en veiligheid</i>					
Aanschaf 1 ANPR camera	5.000				
sub totaal incidenteel	765.000	1.304.000	1.717.000	1.284.000	460.000
TOTAAL	891.000	1.917.500	2.400.500	1.967.500	1.681.500

Ontwikkelingen met mogelijk aanvullend financieel gevolg:

- Naamswijziging station Rheden
- Kosten bewindvoering
- Informatiebeleidsplan

Meerkosten dorps huis Ellecom € 75.000 (nog toevoegen aan incidenteel jaarschijf 2019)

